

Zij willen gewoon zichzelf zijn

Hoe ervaren non-binaire personen het Leidse studentenleven? 'Bij Minerva kreeg ik een klap in mijn gezicht'

7

4

Op straat? Vijftig studentenhuizen dreigen dicht te moeten. 'Dit is niet acceptabel'

Renteoprotest Woensdag protesteerden boze studenten tegen de gestegen rente op hun studieschuld. Maar wat klopt er van alle verwijten over gebroken beloftes?

2

10

Leescrisis Studenten lezen nauwelijks nog boeken. 'Ik scroll alleen op mijn telefoon'

‘Dit is de zoveelste middelvinger’, klagen studenten én hun boze moeders

Honderden studenten en oud-studenten demonstreerden woensdag in Den Haag tegen een hogere rente op hun studietoelagen, voor een betere compensatie van de studenten van de zogenaamde pechgeneratie en voor een structureel hogere basisbeurs.

DOOR MARCIËLLE VAN DER KRAAN

Studenten zijn boos op de overheid nu de rente op hun studietoelagen van 0,46 procent naar 2,56 procent stijgt. Het is de druppel die voor veel studenten de emmer doet overlopen. ‘Het is het zoveelste wat tegenzit’, zegt Lars Woudstra (25), student artificial intelligence. Hij heeft een schuld van 60.000 euro. ‘Ik ben gaan studeren in de veronderstelling dat de rente heel laag zou blijven. Het werd gepropageerd om te gaan lenen.’ Woudstra komt uit Friesland en woont op kamers in Amsterdam. ‘Mijn ouders hadden niet genoeg geld om te kunnen bijdragen, waardoor ik altijd veel heb moeten lenen. Ik heb ook altijd 16 uur per week gewerkt naast een fulltime studie. Ik vind dat ik recht heb op een eerlijke compensatie en dat de rente voor de pechgeneratie op nul moet blijven.’ Ook voor Linde Wouterse (28), student humanistiek, is de maat vol. ‘Dit is de zoveelste middelvinger. Ik ben een jaar na de afgeschafte basisbeurs begonnen met studeren. De overheid noemt het leenstelsel een gefaald experiment, maar doet er niets aan om dat eerlijk te compenseren. Er lijkt geen empathie voor deze generatie te zijn.’ Negen jaar geleden begon ze met studeren. ‘Ik heb inmiddels denk ik een studietoelage van 70.000 euro. Ik weet het niet zeker, want ik durf gewoon niet de site van duo te openen. Ik zie niet hoe ik ooit van die schuld ga afkomen.’

Niet alleen studenten zijn boos. Tussen de op karton gekalkte protestleuzen vallen gele borden op met de tekst ‘Boze moeders van de pechgeneratie’. ‘Ik heb twee dochters die daartoe behoren’, vertelt Linda Hennig. ‘Ze werken in de zorg en in het onderwijs. Daar hebben ze hard

‘Pechgeneratie? Het is gewoon een fucking fout besluit geweest!’

voor geleerd en ze dragen nu ook hun steentje bij aan de maatschappij.’ Ze vindt het oneerlijk dat de ene groep studenten anders wordt behandeld dan de andere. ‘Studenten blijven financiële klappen opvangen die ze niet kunnen incasseren’, zegt Elisa Weehuizen, voorzitter van de Landelijke Studentenvakbond die samen met FNV Young & United het protest organiseert. ‘Het nieuws dat de rente op de studietoelagen vervijvoudigt in 2024 ging als een soort aardbeving door heel studentenland.’ Samen met Yasmin Ait Abderrahman, voorzitter van FNV Young & United, scandeert Weehuizen leuzen: ‘Rente keer vijf? Dikke doel!’ En: ‘Studenten in het rood, onze toekomst wordt verkloot!’ De twee roepen meerdere politici op het podium. Daar belooft Edson Olf (Bij1) dat zijn partij de studietoelagen van studenten volledig wil kwijtschelden. Dat kan op gejuich vanuit het publiek rekenen. De BBB zegt de studenten graag met 5000 euro te willen compenseren.

Met een vuist in de lucht roept Lillian Marijnissen (SP): ‘Het is toch te gek voor woorden dat jullie moeten strijden voor eerlijke compensatie? Ze zeggen daar in de Tweede Kamer wel sorry, maar ze compenseren niet. Wat je hebt misgelopen aan de basisbeurs, moet voor iedere student worden gecompenseerd.’

Dat komt neer op 14.000 euro per student. Het kabinet trok ruim een miljard uit om de studenten die van 2015 tot de eerste helft van 2023 stu- deerden te compenseren. Dat is 1439 euro per student. ‘Pechgeneratie? Het is geen pech’, vervolgt Marijnissen. ‘Het is gewoon een fucking fout politiek besluit geweest.’ Als de demonstranten ‘Rente op nul’ beginnen te zingen doen de politici op het podium enthousiast mee.

Ook eisen de demonstranten een structureel hogere basisbeurs. Alle aanwezige Kamerleden zijn het daarmee eens. Uitwonende studenten krijgen dankzij de koopkrachtregeling dit studiejaar nog 466,69 euro per maand, maar volgend studiejaar wordt dat weer 302,39 euro. Weehuizen: ‘Er is geen vooruitzicht dat de kosten tegen die tijd zullen dalen, dus waarom wel de basisbeurs? De huur gaat alleen maar verder omhoog, de studiekosten blijven even hoog en daarnaast is er nu een plan om te gaan bezuinigen op het openbaar vervoer voor studenten.’ Wanneer de politici langzaam van het podium druppelen, richt Weehuizen zich weer tot het publiek.

‘Ooit was het te duur om het leenstelsel af te schaffen, maar toen we van ons lieten horen was er op eens meer mogelijk. De eerste moties om de rente op nul te houden zijn al ingediend. Bedenk je eens wat we kunnen doen als we nog verder doorzetten.’

Hoe heftig is die rentestijging?

Paniek onder studenten: de studietoelagenrente stijgt voor het eerst in lange tijd flink. Maar wat klopt er van alle verwijten en hyperbolen die in de discussie rondvliegen?

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN
FOTO TACO VAN DER EB

De schrik zit er flink in, nadat duo de hogere studietoelagen aankondigde: een vervijvoudiging tot ruim 2,56 procent. De emoties lopen hoog op, zoals vaker als studenten in hun portemonnee geraakt (dreigen te) worden. ‘Ondraaglijk’ en ‘verwoestend’ noemde studentenvakbond Lsvb de stijging. In de media verschenen portretten van getroffen studenten – vrijwel allemaal hbo- of universitair geschoold, hoewel de rente voor mbo’ers hoger ligt. Een student vreesde dat ze ‘tot haar veertigste thuis moest blijven wonen’. In Groningen plakten studenten dildos op het duo-kantoor. De boodschap: jullie naaien ons, dus wij naaien terug. Studenten voelen zich in de val gelokt. Dat geldt zeker voor degenen die onder het leenstelsel vallen en daarom min of meer gedwongen (meer) moesten lenen. Tel daar de inflatie, hoge energieprijzen en woningmarktkrapte bij op, en de frustratie is compleet. Logisch en prijzenswaardig dat studentenorganisaties voor hun belangen opkomen. Maar in de collectieve verontwaardiging worden veel za-

ken steeds opnieuw herhaald die ofwel niet waar zijn, of wel erg selectief.

‘Ons is een rentevrije lening beloofd’

Hoe hardnekkig de belofte van een rentevrije lening ook in het collectieve geheugen staat gegrift, is die toezegging nergens terug te vinden. ‘Net als dat de lening niet zou meetellen voor de hypotheek. Maar waar dat dan staat, kan niemand me vertellen’, zei GroenLinks-Kamerlid Lisa Westerveld in *de Volkskrant*. ‘Ik heb geprobeerd het te achterhalen, het nog teruggezocht in debatten in de Kamer. Maar ik kan het nergens vinden.’ Dat de schuld niet mee zou tellen voor de hypotheek, is ook niet gezegd, bleek ook uit een eerdere zoektocht van *Mare*. Er was wel toegezegd dat de schuld niet wordt geregistreerd bij de BKR, wat waarschijnlijk de boodschap versterkt dat dit geen enge lening is, maar een leuke. De overheid heeft een bijzonder rooskleurig beeld geschetst van lenen. In combinatie met de jarenlange rente van nul, is kennelijk toch de indruk ontstaan dat de rente vrijwel nul zou blijven. Een ‘bewijs’ voor de nul-procentbelofte die op sociale media rondgaat, is een

filmclip uit 2014 waarin toenmalig onderwijsminister Jet Bussemaker een pleidooi houdt tegen ‘leenangst’. ‘Laat je niet gek maken’, spreekt ze toekomstige studenten toe. ‘Het is een investering in jezelf.’

‘De overheid heeft haar zorgplicht verzaakt’

Critici vinden dat de regering niet goed voor de toekomstige studenten heeft gezorgd, die toen nog tieners waren. Er is niet goed overzien wat een lening met zo’n lange looptijd doet met de stress: uit meerdere onderzoeken blijkt dat de mentale gezondheid van studenten onder druk staat, en het juk van een grote schuld helpt natuurlijk niet. Duo en de onderwijsministers hebben het erg makkelijk gemaakt om bij te lenen en wellicht overschat hoe goed jonge mensen de gevolgen daarvan konden overzien. Een pop-up venster op zijn minst was fijn geweest. Een let-op-lenen-kost-geldbanner op de site wilde duo niet. Terwijl veel geld voor aanvullende beurzen juist bleef liggen en helemaal niet terecht kwam bij studenten die ervoor in aanmerking kwamen. Qua informatievoorziening ging, en gaat, daar iets mis. De vermoorde onschuld van duo gooit om die reden olie op het vuur: ‘We hebben niet in *your face* “weet wat je leent” geroepen’, zei een woordvoerder in AD. ‘Maar een lening is nooit gratis, dus deze ook niet.’

‘De financiële druk is ondraaglijk’

Maar ook de informatievoorziening van de actievoerders schiet tekort. Studentenvakbonden, sommige politici maar ook studenten zelf zijn bedreven in het schetsen van doembeelden. Die ‘ondraaglijke’ financiële druk op studenten die Lsvb aanhaalt, hoe ziet die er eigenlijk uit? Hoewel de looptijd lang is, zijn de terugbetalingsvoorwaarden van een studietoelening nog nooit zo gunstig geweest. Het gaat om tientjes per maand, terwijl

afbetalers onder het oude systeem makkelijk honderden euro’s aflossen. Ook toen moest er worden geleend; alleen een basisbeurs is niet genoeg om van te leven.

Een voorbeeld: iemand met een modaal salaris van 40 duizend euro per jaar en een schuld van 40 duizend euro, moet iets meer dan 60 euro per maand aflossen. Onder het oude systeem is dat zo’n 216 euro per maand. De rente heeft in dit geval geen invloed: je betaalt naar draagkracht, dus die 60 euro onder het nieuwe systeem is het maximum. Pas bij een jaarsalaris van 68 duizend euro betaalt de nieuwe afbetaler het hele wettelijke maandbedrag: zo’n 151 euro. Een oud-afbetaler lost in dat geval 290 euro per maand af.

Dat komt omdat een nieuwe terugbetaler maximaal 4 procent van het inkomen boven de zogenoemde draagkrachtvrije voet afbetaalt. Die draagkrachtvrije voet is voor een alleenstaande zonder kinderen 100 procent van het minimumloon, en 143 procent voor iemand met een gezin. Ter vergelijking: in het vorige systeem was die draagkrachtvrije voet 8,4 procent voor een alleenstaande, met daarboven een maximumbedrag van 12 procent. In het systeem daarvoor was het 50 procent. Iemand die de helft van het minimumloon verdiende, moest dus nog steeds aflossen.

Een langere looptijd betekent wel meer rente. Een schuld van 40 duizend euro is, met dit nieuwe rentepercentage, over 35 jaar opgelopen tot 63 duizend euro. Dat klinkt als belachelijk veel, maar tegen die tijd staat dat gelijk aan ongeveer 30 duizend euro nu. En wat betreft die andere langlopende schuld: ook in de hypotheekwereld zijn nieuwe afbetalers een stuk beter af dan oude. Omdat het maandbedrag lager is, telt de schuld minder zwaar mee, al is dat een schrale troost, rente of geen rente. Want voor veel starters is en blijft een koophuis simpelweg te duur.

Waarom het treurig is dat studenten niet meer durven aan te rommelen

Ik houd niet zo van politiek. Ook al heb ik een bachelor politicologie gedaan, ik loop altijd het liefst weg van politieke discussies die zich onvermijdelijk op de gemiddelde sociale aangelegenheid voordoen. Een bekend grapje in de werkgroepen en colleges was dan ook: ‘Politologen willen net zo min politicus worden als criminologen crimineel willen worden.’ Een grapje in de trant van: ‘De gehelelonthouders hebben gelijk, maar alleen de drinkers weten waarom.’

Helaas kan ik toch niet om de politiek heen. Alleen voor een beetje politiek geroddel kan je mij wakker maken (er is überhaupt weinig leukers dan roddelen). Zo was er afgelopen zondagavond een verkiezingsdebat georganiseerd door College Tour. Op het podium zaten Ormztigt, Yesilgöz, Van der Plas en Timmermans. De zaal zat vol met studenten. Een leuk format, dat merkte ik al snel. Na de vraag: ‘Wat was u voor student?’ zegt een van de vier wat herkenbaars en lacht de zaal. Het zijn net mensen. Degene die de meeste moeite deed om de ongelijkheid tussen student en politicus te nivelleren was Dilan Yesilgöz van de Vvd. Een partij van het grootkapitaal en de ‘hardwerkende Nederlander’ moet net even wat meer zijn best doen om sympathiek over te komen dan partijen die het net even wat beter voor hebben met de medemens.

Een studente in de zaal stelde een vraag over studietoelagen en wat de vvd wilde doen voor de pechgeneratie. Deze studente had een studietoelagen

van grofweg €60.000. Yesilgöz’ prelude was: ‘Maar ik had ook een hoge studietoelagen en ik heb die ook moeten afbetalen.’ Kijk, ook Dilan is een mens en heeft moeten zwoeven en zweten om dat afbetaald te krijgen. Daarna volgde al snel het antwoord ‘Jammer dan, je kan zo bij de bedrijven aan de slag en als je dat niet lukt dan is het je eigen schuld.’ Althans, dat was de strekking in normaal jargon. Waarom zou ze sympathiek over willen komen op de student? De vvd kan altijd rekenen op genoeg stemmen van studenten, zo ook in Leiden. Vreemd als je weet dat je er als student weinig tot niets aan hebt. Misschien dat het vooral te maken heeft met het feit dat de gemiddelde jonge vvd-stemmers niet bezig zijn met wat ze nu

verdienen maar wat ze zouden willen verdienen. Dat is het diepst verborgen geheim van de vvd’er, iedereen weet het, maar niemand zegt het. Het is een wat treurige situatie, maar wat wil je als uitgewassen ambitie zich als een soort griepvirus onder de studenten verspreidt. Het gevolg van deze logica is dat de studententijd dan niet langer een doel of waarde op zichzelf meer is. De tijd van aanrommelen en proefkonijnen is misschien wat geromantiseerd, maar wordt nu nog maar in beperkte mate als ideaal aangezien. Het beleid van de afgelopen tien jaar heeft er voor gezorgd dat het karakter van de studenten verborgen is. Ze gaan later op kamers en worden minder vaak lid van een vereniging. Juist die twee plekken dragen bij aan de cultivatatie van jezelf, om erachter te komen hoe de spelonken van de ziel ervoor staan en hoe het is om zelfstandig in de volledige naaktheid de dingetjes maar te moeten regelen. Ik ben er namelijk niet in de werkgroep achter gekomen dat je je stofzuigerzak tijdig moet verwisselen.

Het Leidse woonbeleid dat per 1 januari moet ingaan, leidt mogelijk tot het sluiten van vijftig studentenhuizen. De plannen zijn 'wankel en slecht onderbouwd', vindt Studenten voor Leiden. 'Ik kan hier met mijn kop niet bij.'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK
FOTO TACO VAN DER EB

'Studenten worden de dupe van iets waar zij niets aan kunnen doen'

Staan er straks 300 studenten op straat?

Om de problemen op de Leidse woningmarkt aan te pakken, stelde wethouder Wonen Julius Terpstra (CDA) onlangs nieuwe maatregelen voor. Die moeten er onder meer toe leiden dat huisjesmelkers harder kunnen worden aangepakt, dat de leefbaarheid in sommige wijken verbetert en het voor starters makkelijker wordt een huis te kopen. Afgelopen september beloofde hij in *Mare* dat zijn plannen die per 1 januari ingaan voor studenten positief zouden uitpakken. 'Zij krijgen meer huurdersbescherming dan ooit tevoren. Mijn doel is dat we over vijf jaar veel minder verhalen horen over huisjesmelkers en andere wantoestanden.' Maar met de maatregelen omtrent verkamering zullen niet alle studenten blij zijn. Zo kondigde Terpstra aan dat de gemeente gaat handhaven op panden die tijdens de verkameringsstop van 2021 tóch illegaal zijn verkamerd in wijken waar de leefbaarheid onder druk staat (geluidsoverlast, een tekort aan parkeerplekken, overlast door fietsen en vervuiling). Oftewel: die huizen moeten dicht, want illegale praktijken moeten niet worden beloond. 'Studenten die in zo'n huis wonen krijgen een jaar om op zoek te gaan naar een andere kamer', zei Terpstra in september tegen *Mare*.

Nu blijkt dat het om ongeveer vijftig panden gaat en dat er 'een risico' is 'dat studenten op straat komen te staan', is te lezen in het *Samenhangend pakket woningmarktregulerende maatregelen*. Fractievoorzitter van Studenten voor Leiden Mitchell Wiegand Bruss, voor wie het verkameringsbeleid een heet hangijzer is, heeft er geen goed woord voor over. 'Er staat letterlijk dat dit beleid leidt tot het sluiten van vijftig huizen. Het gaat dan om minstens honderdvijftig, maar misschien wel driehonderd studenten die hierdoor op straat komen te staan. Ik kan er met mijn kop niet bij dat de wethouder in tijden van extreme woningnood studentenkamers gaat onttrekken aan de markt, alleen maar omdat deze verhuurders hun pand hebben verkamerd in de verkameringsstop.' Het meest boos is Wiegand Bruss op de 'wankele en slecht onderbouwde argumentatie' van de wethouder. 'Die vijftig panden staan in wijken waar de leefbaarheid onder druk zou staan: De Kooi, het Noorderkwartier en Transvaal', zegt Wiegand Bruss. Maar wat er precies wordt bedoeld met die bedreigde leefbaarheid, is hem niet duidelijk. 'Ik heb alle rapporten gelezen waarop de wethouder zich baseert', zegt hij, doelend op het *Kwalitatief leefbaarheidsrapport* en een onderzoeksrapport van onafhankelijk onderzoeksbureau InFact Research, die door *Mare* zijn ingezien. 'Daaruit blijkt dat leefbaarheidsproblemen allerlei oorzaken kunnen hebben: geluidsoverlast, slechte sociale cohesie, onveiligheid op straat en overbewoning. Dat laatste houdt in dat veel mensen dicht op elkaar wonen. In het *Kwalitatief leefbaarheidsrapport* staat dat overbewoning het ergst is in de Pieterswijk en het Leven-daal. Maar dat zijn de wijken waar juist niet wordt gehandhaafd op verkamering. Dat is toch gek?' Ook toont het *leefbaarheidsrapport* volgens Wiegand Bruss aan dat een wijk met veel verkamering niet automatisch leidt tot een lage sociale samenhang. Zo laten grafische kaartjes in het rapport zien dat in de wijken Transvaal, De Kooi en Noorderkwartier relatief weinig panden zijn verkamerd, terwijl de sociale cohesie er juist laag is.

In een wijk als de Pieterswijk is het precies andersom. 'Dus waar veel verkamerd is, is relatief veel sociale samenhang', stelt Wiegand Bruss. 'Terwijl juist in de wijken waar weinig verkamering is, studentenhuizen dicht moeten.' Volgens hem is het leefbaarheidsargument enkel gestoeld op aannames. Die gedachte wordt ondersteund door een citaat uit de *Onderhouding instrumenten voorraadbeheer Leiden vanuit leefbaarheid* van onderzoeksbureau InFact Research, eveneens door *Mare* ingezien. Daarin staat: 'Bij de juridische onderbouwing moet aannemelijk worden gemaakt dat er een relatie is tussen opkopen en (kamer)verhuur en de problemen op het vlak van de leefbaarheid. Hierbij geldt dat er geen een-op-eenrelatie is, maar dat er wel degelijk gebieden/wijken in Leiden zijn waar de relatie aannemelijk is.' Wiegand Bruss: 'Er is dus geen direct verband aangetoond tussen toename van verkamering en vermindering leefbaarheid, terwijl de wethouder dat verband wel lijkt te leggen.' Bovendien blijkt uit het *Samenhangend pakket woningmarktregulerende maatregelen* dat in 2022 nog een onderzoek is gedaan naar die leefbaarheid. Op basis van de uitkomsten werd geconstateerd dat 'in een aantal wijken en buurten de leefbaarheid vooral onder druk staat door andere oorzaken dan verkamering (...), bijvoorbeeld doordat er veel jongerenoverlast wordt ervaren. Het invoeren van een vergunningplicht voor verkamering draagt daar niet bij aan de oplossing van het probleem.' 'We moeten op basis hiervan niet vijftig studentenhuizen gaan sluiten in tijden van woningschaarste', aldus Wiegand Bruss. 'Ik snap dat de wethouder slecht gedrag niet wil belonen, en daarom pandjesbazen die illegaal hebben verkamerd wil straffen. Maar hij laat studenten nu de dupe worden van iets waar zij niets aan kunnen doen, in plaats van te zeggen: de stad heeft een enorm kamertekort, dus jullie mogen blijven. Dat is een politieke keuze.' Hij heeft een tegenvoorstel. 'Geef de verhuurders een boete voor het illegaal verkameren, maar geef ze daarna alsnog die vergunning. Er zullen een aantal grote jongens tussen zitten die willens en wetens de regels hebben overtreden, maar ik denk dat het grotendeels ouders zijn die een huis voor hun kinderen hebben gekocht, omdat zij zich zorgen maken over waar zij moeten wonen. Je moet deze mensen niet straffen omdat ze aan een enorme vraag voldoen: studentenwoningen.' Bovendien meet de wethouder met twee maten, vindt Wiegand Bruss. 'In werkelijkheid zijn er tijdens de verkameringsstop in heel Leiden wel honderden panden illegaal verkamerd. Maar in al die andere wijken, waar de leefbaarheid niet onder druk zou staan, krijgen de verhuurders gewoon een vergunning. Dat is toch gek? Voor Studenten voor Leiden is schaarste een veel belangrijker argument dan leefbaarheid. Dit plan is voor ons nu gewoon niet acceptabel.' Wethouder Julius Terpstra wil nog niet inhoudelijk reageren op vragen, laat zijn woordvoerder AnneMarie Attema weten. 'Op dit moment is een reactie te vroeg. Er zijn nog allerlei zienswijzen ingediend, onder meer van wijkverenigingen. Die moeten eerst nog worden verwerkt. Vervolgens gaat het stuk naar het college van burgemeester en wethouders, dat er een besluit over moet nemen.' Dat collegebesluit zal er rond half november zijn. 'Na het collegebesluit wil hij alle vragen beantwoorden', aldus zijn woordvoerder.

Gedragscode voor veldwerk: minder alcohol vanwege incidenten

Om incidenten tijdens veldwerk aan te pakken, werkt de archeologiefaculteit aan een gedragscode. Eén van de richtlijnen: minder alcohol. 'Door de jaren heen zijn er dingen gebeurd die je niet wilt, en alcohol speelt daar een rol in.'

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN

Het bestuur van de faculteit besprak de 'eerste poging' tot het vaststellen van een gedragscode dinsdag met de faculteitsraad. 'Onze opleiding is heel praktisch georiënteerd, met veel internationale mogelijkheden en stages, die vaak plaatsvinden in omgevingen waar we minder controle op hebben', aldus bestuurslid Alex Geurds. Hoewel er in de publieke vergadering niet werd ingegaan op de specifieke aard, blijken er met regelmaat incidenten plaats te vinden binnen dergelijke projecten. Om hier meer grip op te krijgen, heeft het bestuur dit document opgesteld. Het document gaat over 'hoe we met elkaar omgaan, met het team, iedereen daarbuiten, *both human and otherwise*', zei Geurds. Voor veldwerkprojecten geldt een 'absoluut verbod op fysiek en mentaal misbruik, de exploitatie van archeologische arbeid, seksuele relaties tussen leden van het team en studenten, iedere vorm van discriminatie, bedreigend gedrag, en van seksuele, fysieke of mentale intimidatie', staat in het document. Buitensporig alcoholgebruik wordt tijdens veldwerk niet getolereerd, ook niet na werktijd. De organisatoren van het veldwerk moeten er ook 'op toezien dat mensen die geen alcohol drinken niet worden buitengesloten'. Als er wordt gedronken, dient dit 'uitsluitend met mate te gebeuren' en er moet minimaal één persoon van de veldwerkleiding nuchter blijven. 'Door de jaren heen zijn dingen niet altijd gelopen zoals je zou willen', legde Geurds uit. 'En alcohol speelt daarin een rol.' Daarnaast worden deelnemers aangemoedigd altijd melding te maken als ze getuige zijn van misstanden of ongewenst gedrag. Ook is er een zero-tolerancebeleid tegenover aanstootgevend of ongepast gedrag tegenover lokale gemeenschappen waarin de projecten plaatsvinden, 'bijvoorbeeld kleding die door lokale gemeenschappen en andere partijen als ongepast zou kunnen worden beschouwd'. Andersom wordt wangedrag van de lokale bevolking, zoals het ongewenst fotograferen van studenten, ook 'niet getolereerd'. 'We willen de cultuur veranderen waar verandering nodig is', aldus Geurds. 'Het is ook een signaal aan de betrokkenen, dat ze dingen kunnen melden en dat dingen die besproken moeten worden, bespreekbaar zijn.' De faculteitsraad reageert positief op de regels, maar vindt het op sommige punten te beperkt. Zo gaat deze code alleen over de interne projecten, terwijl archeologiestudenten ook vaak naar extern georganiseerd veldwerk gaan. 'Het is niet concreet genoeg om problemen aan te pakken die al meerdere jaren voorkomen bij externe projecten', zegt Letty ten Harkel, die tevens stagecoördinator is. 'We willen dat er meer actie wordt ondernomen.' Er is volgens haar een 'transparanter systeem' nodig, en overeenkomsten met internationale projecten om de veiligheid van studenten te garanderen. Ook pleit ze voor een manier om zorgwekkende meldingen te documenteren, zodat het te zien is als er bij een bepaald project vaak meldingen binnenkomen. Dan kan voorkomen worden dat studenten daar zomaar heen gestuurd worden. Een zwarte lijst is 'een groot woord', zegt ze, maar ze pleit voor 'een lijst van zorgwekkende meldingen'. Ze zegt ook dat in de evaluatieformulieren over de veldwerkprojecten niet specifiek ruimte is om aan te geven of er sprake is van (sociale) onveiligheid. 'Het gaat meer over of het een geschikte stageplek is. Dat interpreteren veel studenten alsof het een goede plek is om te leren.' 'Er zou ook in moeten staan wat je moet doen als er dingen zijn die je wilt melden, maar die je liever niet in de evaluatie opschrijft', zegt studentenraadslid Sonia Leffel. Het bestuur lijkt het eens te zijn met de suggesties van de raad. 'Die formulieren zouden explicieter gemaakt kunnen worden', zegt Geurds. 'Je hebt gelijk - dat zit er nu niet duidelijk in.' 'Het is een goede eerste stap', aldus decaan Jan Kolen. 'Maar ook nog een *work in progress*.'

Njord handhaaft royement voor mishandelaar

Het royement van een oud-bestuurslid van Njord dat afgelopen november een andere student mishandelde op het verenigingsgala, wordt niet teruggedraaid. Dat is bepaald na een stemming van de leden.

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK

Op 26 november vorig jaar mishandelde een oud-bestuurslid van Njord een student op het verenigingsgala in kasteel De Berckt in het Limburgse Baarlo. De dader kreeg van de politierechter een taakstraf van 60 uur en moet het slachtoffer ruim 2.100 euro schadevergoeding betalen. Het toenmalige bestuur van Njord deed ook zelf onderzoek naar de mishandeling en besloot daarop de dader te royeren. Maar in een 12 pagina's tellende brandbrief aan het bestuur en de leden, die in handen kwam van *Mare*, betoogden de opstellers dat dat onderzoek 'onvolledig, onbetrouwbaar en onvoldoende onderbouwd' zou zijn: het bestuur zou met twee maten meten, slecht wederhoor hebben gepleegd bij de dader, een getuige niet hebben gehoord en een andere lezing over de toedracht hebben dan de rechter. Volgens hen staat royement 'niet in verhouding tot de door de rechter vastgestelde feiten' en is een lichtere straf passender.

De brief werd ondertekend door elf leden, onder wie oud-bestuursleden. Desondanks blijft het royement in stand, bevestigt het verenigingsbestuur. Dat

oordeel is niet tot stand gekomen door het bestuur zelf, maar op basis van een stemming door de leden op de Algemene Ledenvergadering (ALV). Volgens het bestuur schrijven de statuten dit voor. 'Dit had als resultaat dat de meerderheid vond dat het royement moest blijven staan. Tijdens de ALV was er ruimte voor toelichting vanuit alle partijen die betrokken waren bij het incident. Hierdoor hebben de leden een weloverwogen beslissing kunnen maken.' Hoe de stemming precies is verlopen, wil het bestuur niet zeggen. 'De Algemene Ledenvergadering is een interne en besloten vergadering, dus wij kunnen niet in detail ingaan op alle vragen.' Een van de opstellers van de brief, die anoniem wil blijven, reageert teleurgesteld op de uitkomst. 'Ik vind het jammer, maar respecteer natuurlijk het oordeel van de ALV.' Volgens hem stemden ruim zeventig leden tegen royement en ruim negentig voor.

Het slachtoffer, dat tevens anoniem wil blijven, laat telefonisch weten dat hij niet bij de ALV was. 'Maar ik heb wel een document geschreven met mijn beeld van de situatie, dat is voorgelezen door het bestuur.' Naderhand kreeg hij van het bestuur de uitslag te horen. 'Het zegt mij genoeg hoe de mensen erover denken. Ik ben opgelucht en blij dat de rust is teruggekeerd bij mij en mijn familie. Ik kan nu verdergaan en me eindelijk weer focussen op mijn herstel.'

Zijn er straks genoeg herbruikbare bekers?

Een deel van de universitaire koffieautomaten herkent de duurzame Billie Cups niet. Dat wordt opgelost, maar zijn er wel genoeg herbruikbare cups als op 15 november alle wegwerpkoffiebekertjes verdwijnen? 'We vrezzen een tekort bij grote colleges.'

DOOR VINCENT BONGERS

De Billie Cup is een recyclebare beker die 1 euro kost. Wie de beker retourneert, krijgt een muntje om een schone te kunnen halen. Je kunt de cups kopen bij de universitaire restaurants, cafés en de SchoolSupply-automaten. Maar wie zijn duurzame cup in bepaalde koffieautomaten zet, krijgt geen koffie. 'De sensor van de automaat herkenne de de cup niet', zei Femke Spaargaren van PBMS onlangs tijdens de vergadering van de universiteitsraad. 'Wel velen er steeds papieren bekertjes uit het apparaat komen.'

De partij kreeg ook signalen dat veel studenten en medewerkers worstelden met de cups. Vicecollegevoorzitter Martijn Ridderbos was verbaasd over de problematiek, want het Universitair Facilitair Bedrijf (UFB) had de cups succesvol getest. Hij beloofde snel actie te ondernemen en het UFB in te lichten. Nog die middag nam het UFB contact op met Victor van der Horst van PBMS. 'Vorige week hebben we Rogier de Bruin, de adjunct-directeur van het UFB, meegenomen naar het Gorlaeus', vertelt Van

der Horst. 'Daar hebben we automaten laten zien waar die cups niet worden opgemerkt door de sensor.' 'Ik ben inderdaad naar Wiskunde en Natuurwetenschappen geweest', reageert De Bruin. 'En een van de vier of vijf automaten die we daar toen hebben getest, detecteerde de cup niet automatisch. Op het moment dat de automaat geen beker detecteert, dan geeft het apparaat geen koffie, behalve als je op het knopje "skip" op het scherm drukt', legt De Bruin uit. 'Met een software-aanpassing zorgen we ervoor dat die knop op elke automaat zit. Daar komt nog bij dat er per 15 november geen bekertjes uit het apparaat zelf kunnen komen, want die zijn er dan niet meer.'

PBMS voorziet echter een ander probleem. 'Zonder de wegwerpbekertjes heb je een Billie Cup of een mok nodig, maar heel veel studenten weten dat niet', zegt Van der Horst. 'Er wordt niet voldoende over gecommuniceerd.' Hij vreest een tekort aan cups bij grote colleges. 'In het Gorlaeus zitten soms 800 studenten in een zaal. Stel je voor dat een flink gedeelte daarvan koffie gaat halen, maar geen beker heeft. Zijn er dan voldoende Billie Cups beschikbaar?' De Bruin houdt daar rekening mee. 'De "nieuwe schotel" in het Gorlaeus heeft nog geen restaurant. Naar aanleiding van het gesprek met PBMS heb ik voor die locatie een extra SchoolSupply-automaat besteld waar iets van 160 cups in zitten. Deze automaat kun je meerdere keren per dag bijvullen. Het is ook een beetje afwachten of er een run op de cups komt.'

Voortaan controle LU-cards bij alle gebouwen

De universiteit gaat om veiligheidsredenen vaker LU-cards controleren bij de ingang van gebouwen. Zo wil het college van bestuur 'ervoor zorgen dat wij ook de komende periode in een veilige sfeer kunnen werken en studeren'.

DOOR MARK REID

Hoe streng de controles zijn kan verschillen van gebouw tot gebouw. In sommige gevallen zal het gaan om een steekproefsgewijze controles, op andere plekken zal er bij de ingang worden gecontroleerd. Volgens de universiteit is dit nodig om 'te voorkomen dat mensen onnodig of zonder goede reden onze gebouwen betreden'. Uit een apart bericht van het college van bestuur valt op te maken dat de maatregelen een reactie zijn op het geweld in Israël en Palestina. Ondanks de roerige tijden wil het college van bestuur dat 'onze universiteit een veilige plaats moet zijn en blijven, gericht op verbinding en kennisuitwisseling'. De maatregelen zoals de controles bij de ingang zijn bedoeld als 'vorm van zorg voor onze gemeenschap', aldus het bestuur. Het is niet de eerste veiligheidsmaatregel die de universiteit neemt. Van 13 tot en met 15 oktober was het Wijnhavengebouw in Den Haag op onbekende reden gesloten. Het college zei dat weekend alleen dat er sprake was van 'een verhoogd veiligheidsrisico', maar gaf geen verdere details over de aanleiding. Deze week vroeg *Mare* of er

inmiddels wel meer openheid gegeven kon worden, maar volgens de woordvoerder kan de universiteit nog steeds niks vertellen over de precieze toedracht van de sluiting. Op maandag 16 oktober was het gebouw weer toegankelijk. De universiteit liet toen via een vervolgbericht op de universiteitswebsite weten dat er volgens politieonderzoek geen sprake meer was van een verhoogd veiligheidsrisico. Bij navraag laat de politie weten dat het sluiten van het gebouw een eigen afweging is geweest van de universiteit, en niet gebeurde op aanwijzing van politie of de gemeente. nrc beweerde op 13 oktober in een artikel dat de sluiting te maken had met een 'Palestina-demonstratie'. Dit baseerde de krant op een mail van een docent aan studenten. De woordvoerder van de universiteit weersprak deze bewering en ook *Mare* heeft de claim niet kunnen bevestigen. Op de vraag van *Mare* of de onduidelijkheid rond de sluiting van de Wijnhaven niet juist leidt tot meer onrust en speculatie, wil de universiteit niet reageren.

Interim-decaan Suzan Stoter wordt nu decaan van Rechten

Suzan Stoter wordt per 1 januari 2024 de nieuwe decaan van de Faculteit Rechten. De hoogleraar rechtssociologie was sinds 1 juli van dit jaar al interim-decaan.

DOOR VINCENT BONGERS

In mei besloot het voltallige bestuur, bestaande uit decaan Joanne van der Leun, Ton Liefwaard, Mirjam Sombroek-van Doorm en Stefaan Van den Bogaert, op te stappen omdat de 'onderlinge verhoudingen niet meer zodanig waren dat het bestuur optimaal kon functioneren'. In een mail aan medewerkers schreven de vertrekkende bestuursleden dat de faculteit 'een sterk bestuur nodig heeft om de uitdagingen van vandaag en morgen het hoofd te bieden en dat kunnen wij met zijn vijven niet meer zijn'. In juni stelde het college een interim-bestuur aan dat dat 1 januari 2024 blijft. Suzan Stoter, hoogleraar rechtssociologie en oud-decaan Rechten aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, werd benoemd tot interim-decaan. Janine Ubink (hoogleraar recht, bestuur en ontwikkeling) en Jan Adriaanse (hoogleraar Turnaround management)

werden beide vicedecaan en respectievelijk portefuillehouder onderzoek en onderwijs. Gertjan Boshuizen was al vanaf 1 juni begonnen als portefuillehouder bedrijfsvoering. Rector Hester Bijl wilde 'met deze benoeming op de korte termijn rust brengen'. Blijkbaar is dat gelukt. Het college heeft namelijk besloten om Stoter per 1 januari voor een termijn van vier jaar te benoemen als decaan. 'Suzan heeft de afgelopen maanden rust gebracht en heeft veel draagvlak binnen de faculteit', schrijft Bijl op de website van de universiteit. 'De benoeming maakt het mogelijk dat haar ruime bestuurlijke ervaring en haar vermogen mensen te verbinden voor een langere periode kan worden ingezet voor onze rechtenfaculteit die dat nu nodig heeft.' 'Ik kijk uit naar deze nieuwe uitdaging', reageert Stoter in het bericht. 'Wij – het faculteitsbestuur, de wetenschappelijk directeurs, medewerkers en studenten – gaan samen verder bouwen aan de toekomst.' Stoter is ook hoogleraar rechtssociologie aan het Erasmus, maar stopt daar per 1 januari. Het is nog niet bekend hoe het nieuwe rechtenbestuur verder wordt ingevuld.

Geen vrouw of man,

maar gewoon mezelf

'Bij Minerva werd ik uitgescholden en kreeg ik een klap in mijn gezicht'

Hoe is het om als non-binair persoon deel te nemen aan het studentenleven? *Mare* sprak met drie studenten over vragen, vooroordelen en vervelende situaties. 'Op elk huisfeest heb ik altijd precies hetzelfde gesprek.'

DOOR TAMAR TROS
FOTO'S MARC DE HAAN

'Het voelt fout om te zeggen dat ik of man of vrouw ben, want dat is niet hoe ik me voel', zegt rechtenstudent Mirrella Schieman. 'Het hangt er maar net vanaf hoe je ernaar kijkt of ik compleet buiten het binaire systeem val of een beetje van beide ben.' 'Je bent het meest geliefd als je gewoon lekker jezelf bent', zegt Roos Boerman, student kunstgeschiedenis. 'Non-binair zijn is net zoals een man die man is en een vrouw die vrouw is. Het betekent vaak vooral voor andere mensen veel. Ik ben gewoon Roos, niks meer dan dat.' 'De term non-binair geeft vrijheid om te kiezen wat ik bij mezelf vind passen', zegt rechtenstudent Bram Kerkhoffs. 'Waarom zou ik me vasthouden aan wat ik zou moeten zijn?'

Non-binair is een overkoepelende term voor een deel van transgender identiteiten die buiten het hokje man of vrouw vallen. Iedere non-binaire persoon kan dit anders ervaren, maar wat alle non-binaire mensen gemeen hebben is dat geen van hen zich (exclusief) thuisvoelt in het gender dat hun bij geboorte is gegeven. Hoe ervaren non-binaire personen het Leidse studentenleven dat toch nog vaak verloopt volgens de traditionele rolpatronen? Bij verenigingen is vaak een tweedeling op basis van gender, door bijvoorbeeld disputeren in studentenhuizen waar alleen mannen of alleen vrouwen welkom zijn. Ook bij ontgroeningen en andere activiteiten vallen verenigingen vaak terug op het scheiden van man en vrouw. Hoe navigeren non-binaire leden zich door deze structuren heen?

Mirella Schieman werd lid bij Quintus en sloot zich aan bij het mannen-dispuut Sjaap Eijsjedies. 'Twee dispuuten wilden niet eens kennismaken.'

Ik besloot de bom te droppen

'Toen ik bij mijn aanmelding bij Quintus mijn gender moest aankruisen zei ik al: er moet een hokje bijkomen', vertelt rechtenstudent Mirella Schieman (20). 'Daarna werd ik wel steeds in mijn eigen bracket geplaatst. Bij de ontgroening sliepen de mannen en vrouwen bijvoorbeeld in aparte vakken. Als non-binair persoon kreeg ik mijn eigen vak.'

Schieman is sinds een jaar lid bij de vereniging, ook al was die tijdens de El Cid niet van plan ergens lid te worden.

'Bij Quintus raakte ik in gesprek met een vrouwen-dispuut en besloot de bom te droppen, want ik had verwacht dat ze mijn genderidentiteit niet zouden kennen, laat staan begrijpen. Toen reageerden zij heel vriendelijk en open. Opeens was de drempel die ik daarvoor voelde weg.'

Toch heeft Quintus nog veel binaire structuren binnen de vereniging. Bij de aanmelding was er nog geen optie buiten man of vrouw, maar omdat er een tekort aan mannelijke leden dreigde, werd Schieman daarbij ingedeeld en kwam zo binnen.

'Ik denk dat dit vanzelf op organische wijze zal veranderen wanneer meer lhbt+-personen zich aanmelden. Verder ben je heel erg gefocust op je eigen dispuut en de identiteit daarvan. De binaire vormgeving van de gehele vereniging is dan niet zo belangrijk, want daar ben je nauwelijks mee bezig.'

Schieman mocht bij de dispuutsvorming bijna overal komen kijken. Toch gaf de vereniging dispuuten wel de

kans om hen vooraf af te wijzen als zij zich oncomfortabel voelden met diens genderidentiteit.

'Er waren twee conservatievere dispuuten die hadden aangegeven dat ze mij er bij voorbaat al niet bij wilden. Ik vind dat niet politiek correct: ze hadden mij op zijn minst toch kunnen laten kennismaken? Ik hoorde dat Minervanen medelijden hadden met onze dispuuten, ik zou ze zogenaamd voor het blok hebben gezet met mijn identiteit. Dat zij het te veel vinden gevraagd dat leden van Quintus enkele seconden moeten stilstaan en nadenken, vind ik bizar. Ik ben veel meer dan alleen maar non-binair, ik ben een persoon.'

Bij het mannendispuut Sjaap Eijsjedies klikte het meteen. 'Het gaat om het karakter van de leden en het dispuut. Achteraf vind ik het ook heel prettig dat wanneer ik in het jasje van het mannendispuut rondloop andere studenten vragen gaan stellen, omdat zij mij als vrouw zien. Als ik bij een vrouwendispuut was gegaan, had niemand hierbij stilgestaan.'

Schieman voelt zich compleet geaccepteerd, al hebben sommige leden soms moeite met het gebruiken van bijvoorbeeld de correcte voornaamwoorden. 'Maar dat geldt voor al mijn vrienden, ook buiten Quintus. Ik vind het niet altijd mijn taak om iemand daarin te verbeteren, dat is werk waar ik niet op zit te wachten. En onnodig, want vaak merkt iemand anders het op en zegt er dan iets van. Dat is ook alles wat ik van mensen kan vragen: doe je best.'

Voor Bram Kerkhoffs is SSR een 'veilige haven waar de queerness vanaf spat zodra je binnenloopt'.

Ik snapte meteen: non-binair, that's me!

'Ik ben er op de vereniging achter gekomen dat ik non-binair ben', zegt Bram Kerkhoffs (25), masterstudent rechten. 'Ik zat met een goede vriendin uit het bestuur te praten en die legde de term uit. Toen besepte ik meteen, that's me!'

Kerkhoffs werd in 2018 lid bij SSR en kwam daar een jaar later uit de kast. Behalve een hoop vragen leverde dat ook veel positieve reacties op. 'Iedereen wil graag weten hoe ze ermee om moeten gaan. Ik heb geen probleem met al die vragen. Ze waren altijd duidelijk leergerig en nooit afkeurend.'

Kerkhoffs zit in een mannendispuut en vertelt dat alle dispuuten zonder slag of stoot non-binaire studenten aannemen. Die beschrijft SSR als een 'veilige haven waar de queerness vanaf spat zodra je binnenloopt'. 'Sommige dagen wil ik gewoon even lekker genderfucen. Dan ga ik los en draag ik bijvoorbeeld veel make-up. In het openbaar valt het dan op en krijg ik al snel opmerkingen of word ik uitgescholden voor homo, want ik word gezien als man. Dan denk ik: So what, girl? We know!'

'Mijn non-binaire genderexpressie geeft me vrijheid om te kiezen wat ik bij mezelf vind passen. Ik voel me niet gediscrimineerd, maar ik merk dat ik anders ben wanneer ik mijn uiterlijk net zo queer laat zijn als mijn innerlijk.'

'Dan is het heel fijn om door de deur van SSR te stappen en me geen zorgen te hoeven maken over of ik roze hartjes of een snor op mijn hoofd teken. Niemand

kijkt ervan op omdat misschien wel de helft van de leden queer is. Het is compleet genormaliseerd.'

'Het is in de laatste jaren van de puberteit zo belangrijk om je goed te kunnen ontwikkelen wat betreft gender en seksualiteit. Als je dan op een vereniging zit waar je niet veilig bent om compleet jezelf te kunnen zijn kan dat gedwarsboomd worden. Bij SSR is die sociale druk er niet.'

Die acceptatie is niet bij elke vereniging vanzelfsprekend, merkte Kerkhoffs al snel. Zo werd die bij Augustinus uitgescholden en ging het bij Minerva nog een stap verder.

'Daar kwam een laderzatte jongen op mij af. Hij en zijn vrienden vroegen me of ik homo was en zeiden dat ik weg moest gaan. Ik zei dat ik inderdaad homo was en niet wegging, en ik kreeg een klap in mijn gezicht. Hij is er meteen uitgegoot en het bestuur heeft excuses aangeboden, maar toch. De sfeer is daar compleet anders.'

Roos Boerman zit in het bestuur van DAC. Die vereniging voelt veiliger dan de buitenwereld. 'Vrouwen tegen mannen heb ik meteen afgeschaf't.'

Iedereen stelt altijd dezelfde vraag

'Op elk huisfeest heb ik altijd precies hetzelfde gesprek', zegt Roos Boerman (21), student kunstgeschiedenis en bestuurslid bij de Dinsdag Avond Club (DAC). 'Iedereen wil altijd weten waarom ik me non-binair voel. Ik reageer dan met de vraag: waarom voel jij je man of vrouw? Daar heeft niemand een duidelijk antwoord op en zo is het voor mij ook. Ik ben non-binair, het is wat het is. Al ben ik nog liever gewoon Roos.'

Boerman ging in 2021 bij DAC, na het eerste studiejaar vanuit het ouderlijk huis in de lockdown te hebben doorgebracht. Bij gebrek aan een echte El Cid bekeek die de website en dacht bij DAC te passen. Dat vermoeden werd tijdens de introductieweek volledig bevestigd.

'Ik merkte direct dat mijn liefde voor de vereniging heel snel groeide. Ik was in mijn tweede jaar deel van de introductieweekcommissie en dacht: als dit elke week van mijn leven kan zijn, dan wil ik dat. Toen viel alles op zijn plek en wist ik dat ik een bestuursjaar wilde gaan doen.'

Boerman kwam erachter non-binair te zijn in de zomer voor diens studententijd. Bij vrienden van de middelbare school probeerde die andere voornaamwoorden uit en stelde zichzelf op de universiteit voor als non-binair als iemand ernaar vroeg.

DAC bleek de perfecte plek om volledig uit de kast te komen. Boerman zegt zich op de vereniging vrijer te voelen dan daarbuiten.

'Leden kennen mij niet anders dan als non-binair en dat is heel prettig. Er zijn veel vragen omdat ik voor

de meeste leden de eerste aanraking met deze genderidentiteit ben, maar dat vind ik prima. Ze zijn nieuw en daarna accepteren ze het. Ik ga niet huilen in mijn bed als iemand mij een keer verkeerd heeft aangesproken. Zo kan je niet leven. Als jij je best doet, ben ik tevreden.'

Bij DAC is er geen dispuutsvorming of ontgroening, wat het een stuk makkelijker maakt om van de geldnormen af te wijken.

'Ooit waren er kennismakingspellen waarbij het vrouwen tegen mannen was, maar dat heb ik vorig jaar aangekaart bij het bestuur. In mijn eigen bestuur hebben we dit compleet afgeschaf't. Verder hebben we afgesproken om in elk officieel document die/diens of hen/hun te gebruiken, omdat dat in principe op iedereen slaat. We zijn ook in het algemeen bezig met queer identiteiten. Ik heb vorig jaar een lezing gegeven over het zijn van non-binair binnen onze vereniging.'

Boermans grootste hoop is dat non-binair zijn als net zo normaal wordt gezien als man of vrouw zijn. 'Ik heb me bij DAC nooit bang gevoeld om eerlijk te zijn over mijn genderidentiteit, die angst ervaar ik soms wel in andere situaties. De open en toegankelijke sfeer vind ik zo mooi aan DAC en dat wil ik blijven neerzetten met mijn bestuur.'

Tijdverspilling? Lezen kan je (studie) juist redden

De helft van de studenten leest nooit een boek, ontdekte **Romy van den Akker**. Ze zitten liever op TikTok en Instagram of kijken series. Dat is niet alleen slecht voor de taalvaardigheid en studieresultaten.

‘Ik ben zeer robuust met saus’, zei een medestudent tijdens een barbecue deze zomer, terwijl hij een ketchupfles boven zijn bord leegkneep.

‘Royaal!’ wilde ik schreeuwen, ‘je bedoelt royaal!’ Het is me vaker opgevallen dat deze jongen – een gammastudent en moedertaalspreker van het Nederlands – woorden door elkaar haalt. Hij zegt ‘op-risping’ in plaats van ‘opwelling’, ‘repertoire’ in plaats van ‘reputatie’ en ‘stelt grote vraagtekens’ bij dingen.

Hij is niet de enige. Nederlandstalige studenten zijn niet vanzelfsprekend goed meer in het lezen, schrijven en spreken van Nederlands, ook al hebben ze een hoog opleidingsniveau.

In *Mare* vertelde Bruno Verbeek, universitair docent filosofie, dat hij de taalbeheersing van zijn studenten in de loop der jaren achteruit heeft zien gaan (‘Generatie 2020 (deel 1): er zijn meer studenten dan ooit (maar wat weten ze?)’, *Mare*, 4 december 2020). Niet alleen maken ze grammatica- en spellingsfouten, ook hun vermogen tot schriftelijk redeneren is verslechterd. Ook Remco Breuker, hoogleeraar Korea studies, zegt te schrikken van de taalvaardigheid van zijn studenten. Op de Rechtenfaculteit wordt een verplichte taaltoets afgenomen. Emeritus bijzonder hoogleraar rechtspleging Margreet Ahmann zegt daarover: ‘Een goede beheersing van het Nederlands is een voorwaarde om je werk als jurist goed te kunnen uitoefenen.’

Ik zou zeggen: een goede beheersing van het Nederlands is een voorwaarde om een heleboel soorten werk goed te kunnen doen. Als je woordenschat niet op peil is of je de spellings- en grammaticaregels niet kent, ben je niet in staat om goed te communiceren. Hoe moet je als laaggeletterde arts ooit een recept uitschrijven? En als je je gedachten niet helder kunt overbrengen, hoe kun je dan ooit begrepen worden, of een ander begrijpen?

Taal is de basisvoorwaarde van ons bestaan. Ook om goed te kunnen presteren op de universiteit, is taalvaardigheid noodzakelijk: je moet je kunnen uitdrukken in woord en geschrift, argumenten kunnen bedenken, wetenschappelijke artikelen kunnen lezen en parafaseren in essays. Dit alles komt op de tocht te staan als de taalbeheersing van studenten in gevaar komt.

Onlangs publiceerde Yra van Dijk, gasthoogleraar Nederlandse literatuur in mondiaal perspectief, samen met docent Nederlands Marie-José Klaver een reeks artikelen over laaggeletterdheid en ontleding in *De Groene Amsterdammer*. Vijftientig procent van de jongeren dreigt laaggeletterd te worden, oftewel moeite te hebben met lezen, schrijven of rekenen.

Bookart van Annemarieke Kloosterhof

Terecht noemen de auteurs de oorzaak een leescrisis: jongeren lezen minder en als ze dat doen, dan is het minder goed en minder graag. Sterker nog, lezen wordt tijdverspilling gevonden. Goed lezen leidt echter tot een betere taalvaardigheid, betere schoolprestaties en tot beter kunnen denken en analyseren. Stuk voor stuk vaardigheden die bij universitaire studenten niet mogen ontbreken. Van Dijk en Klaver schrijven: ‘Wie in het voortgezet onderwijs nooit heeft geleerd een hele tekst te lezen, krijgt problemen in het hoger onderwijs.’ Wat is daar op de universiteit nu al van te merken? Bij de opleiding Nederlandse Taal en Cultuur wordt nog regelmatig gelezen, al merken docenten ook daar dat studenten er minder tijd en zin in hebben. Om de werkdruk te verlagen worden boeken soms

vervangen door korte verhalen of passages uit een roman.

Een medestudent heb ik weleens horen verzuchten: ‘Voor dat vak moeten we één boek per week lezen!’ Die docent denkt dat lezen je hobby is, als je Nederlands studeert.’ Ook gehoord: of we *Max Havelaar* ook in hertaling mogen lezen, omdat het anders ‘te moeilijk’ zou zijn.

Nu zijn dit slechts uitzonderingen: over het algemeen zijn de neerlandici zeer taalvaardig. De meesten lezen graag en veel (Nederlandstalige) boeken en bespreken die met elkaar in leesclubs. Toch vraag je je af hoe het bij andere opleidingen gesteld is, als er zelfs studenten Nederlands zijn die niet gemotiveerd zijn om te lezen.

In een rondgang onder studenten van alle facultei-

Studenten over hun taalvaardigheid en leesgedrag

De helft van de veertig respondenten leest nooit een boek. Een greep uit de reacties:

- ‘Ik weet wel dat ik moet lezen, maar ik blijf maar op mijn telefoon scrollen.’
- ‘Ik heb zeker het idee dat mijn Nederlands achteruit gaat. Het was al nooit fantastisch, maar zeker nu mijn studie voor driekwart in het Engels is en ik dus veel in het Engels moet lezen en schrijven, merk ik dat het wel verslechterd (sic).’
- ‘Ik merk dat ik vaker dan vroeger na moet denken over het juiste Nederlandse woord. Met spelling in het Nederlands heb ik ook meer moeite, omdat ik nog maar weinig in het Nederlands schrijf en lees. Ik lees voornamelijk boeken in het Engels. Het is niet zo dat ik Nederlandse boeken niet leuk vind, maar ik neig sneller naar Engelse literatuur, omdat vrienden het me aanraden of omdat ik het op sociale media zie.’
- ‘Ik lees een boek het liefst in oorspronkelijke taal, mits ik die beheers. Zo kom je het dichtst bij wat een schrijver bedoelde. Soms lees ik een jaar niets en soms pak ik meteen weer een boek op als ik er een uit heb. Dat gaat in fases.’
- ‘Ik laat mijn papers altijd nakijken op taalfouten, want ik heb er niet genoeg vertrouwen in dat ik zonder controle geen spellings- of grammaticafouten maak.’
- ‘Ik merk wel dat ik, zeker in combinatie met het consumeren van Engelstalige sociale media, het soms makkelijker vind om mezelf in het Engels uit te drukken in gesprekken. Ik vind Nederlands ook niet zo’n verhalende taal. Misschien komt dat omdat ik niet genoeg in het Nederlands lees.’
- ‘Ik denk dat de focus nu minder ligt op fysieke boeken ligt, misschien komt dat door sociale media. Daar zijn andere vormen van “literatuur” voor in de plaats gekomen, zoals fan fiction.’

ten vraag ik hen naar hun leesgedrag. Lezen ze weleens een boek en zo ja, in welke taal? En hoe goed schatten zij hun taalvaardigheid in? Kunnen ze zich goed uitdrukken in het Nederlands, of moeten ze vaak naar woorden zoeken?

Van de iets meer dan veertig respondenten, allen moedertaalsprekers van het Nederlands, geeft de helft toe vrijwel nooit een boek te lezen. Ze zitten op TikTok, Instagram, Reddit of kijken series en hebben ‘geen tijd’. Van degenen die wél lezen, zijn er slechts vijf die twee à drie boeken per maand lezen, de rest maximaal één. Vrijwel iedereen zegt, als ze al een boek lezen, dat in het Engels te doen: slechts vier mensen slaan weleens een (vertaald) Nederlands boek open. Blijkbaar rust er een stigma op het lezen van Nederlandse verhalen en romans.

Goran Bouaziz (22, neerlandicus en MA-student Arts, Literature and Media) won vorig jaar de Alternatieve Leeslijst-award en heeft een idee waar dit stigma vandaan komt: ‘Ik denk dat veel studenten liever een goede detective lezen dan een gezapig oorlogsdrama. De poortwachters van de Nederlandse literatuur hebben zich te lang te elitair opgesteld, waardoor de canon is scheefgegroeid. Die bevat bijvoorbeeld nauwelijks populair literatuur en geen toneelwerk. De pijnlijke waarheid is dat zelfs neerlandici hun eigen literatuur niet in de volste breedte kennen. We hebben een nieuwe lijst nodig met een diverser pallet aan verhalen. Gepassioneerde lezers in het Engels beginnen ook niet bij *Ulysses*.

Dat komt later wel!’ De Leidse UB deed ook een duit in het zakje van de ontleding door in april dit jaar een Leiden Leestmaand te organiseren met enkel witte, mannelijke auteurs.

Los van alle andere redenen waarom lezen goed is – concentratievermogen, empathie, gezondheid en welvaart (wie goed leest, leeft langer en verdient meer), plezier en ontspanning – is het taalniveau een van de belangrijkste redenen waarom studenten (meer) Nederlandse boeken zouden moeten lezen.

Op dit moment schatten veel van de ondervraagde studenten hun taalbeheersing nog positief in. Ze zeggen nauwelijks spellfouten te maken, maar merken wel dat hun taal wordt beïnvloed door het Engels: regelmatig kunnen ze niet op Nederlandse woorden komen. Zestien mensen hebben moeite met zichzelf uitdrukken in het Nederlands, twaalf geven aan zelfs liever in het Engels te communiceren. Het laat zien dat een groeiende groep studenten, hooggopgeleide mensen, slechter presteert of dat dreigt te gaan doen, vanwege een ontoereikend taalniveau.

De oplossing laat zich raden: lees een boek. Maar goed: zijn kinderen ooit meer groente gaan eten omdat hun ouders zeiden dat er vitamines in zaten? Laten we het daarom eens over een andere boeg gooien. In een tijd waarin veel studenten kampen met stress, prestatiedruk en onzekerheid, kan een boek lezen ook gewoon *fijn* zijn! Sluit je even af van alle deadlines en het wereldnieuws en duik in bed met een goede roman. Dat hoeft niet direct een dikke pil te zijn, je kan ook beginnen met een bundel korte verhalen of een graphic novel.

‘Als je literatuur leest ontdek je nieuwe werelden’, zei een van de ondervraagde studenten. ‘Lezen is leven.’

Ondertussen ben je stiekem ook nog je woordenschat aan het verbeteren. Zo hoef je in ieder geval nooit robuust met saus te worden.

Romy van den Akker studeert Nederlandse Taal en Cultuur aan de Universiteit Leiden en werkt bij het Nederlands Letterenfonds

Privémap in Sharepoint lek: hoe kan dat?

Honderden gevoelige documenten van twee Leidse onderzoekers waren te zien voor iedereen met een ULCN-account. Wie zocht op de naam van de wetenschappers in Sharepoint kon al hun documenten in een privémap bekijken.

DOOR MARK REID

Sharepoint, onderdeel van Microsoft Office 365, is een programma waarmee gebruikers groepen kunnen aanmaken om bestanden uit te wisselen. Hoe het kan dat de bestanden in een privémap voor iedereen zichtbaar waren is niet duidelijk. De Sharepointgroep is ingesteld als privé, en alleen de twee onderzoekers waren lid.

Het lek kwam aan het licht toen een medewerker van de universiteit in Sharepoint de naam van een van de onderzoekers inktte, op zoek naar een document waar ze ooit aan hadden samengewerkt.

Naast dat document kwamen toen honderden andere bestanden naar voren, waaronder gegevens van sollicitanten, een pensioenoverzicht, ziek- en bitermeldingen van medewerkers en een archief aan e-mails.

Op donderdagochtend 12 oktober deed deze medewerker melding van het datalek bij het ICT Shared Service Centre. Pas op maandag 16 oktober aan het begin van de middag werd de gedeelde map ontoegankelijk gemaakt.

De twee getroffen onderzoekers hoorden pas van het lek toen de medewerker die het lek vond hen op maandagochtend informeerde. De Sharepointgroep was op dat moment nog steeds in te zien voor iedereen met een ULCN-account.

Universiteitswoordvoerder Caroline van Overbeeke zegt dat het lek is afgehandeld volgens de geldende protocollen, maar voegt toe dat ‘op grond van de AVG we geen verdere mededelingen kunnen doen’.

Wel kan ze zeggen dat het lek binnen 72 uur nadat het bekend werd bij het ‘privacy office’ is gemeld bij de

Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Op de website van de universiteit is een stappenplan te vinden hoe datalekken moeten worden afgehandeld. Volgens dat protocol wordt een melding bij de iscc-helptdesk achtereenvolgens onderzocht en beoordeeld door een informatie-manager, een functionaris gegevensbescherming, het hoofd informatiemanagement en uiteindelijk het college van bestuur.

Pas nadat het college van bestuur zich heeft gebogen over de beoordelingen van de lagere gremia volgt een melding bij de AP en worden de betrokkenen eventueel ingelicht. De AP hanteert voor datalekken een uiterste meldtermijn van 72 uur. Op de website van de AP staat expliciet vermeld dat een weekend of drukte geen geldige redenen zijn om van die termijn af te wijken.

In het stappenplan van de universiteit staat geen tijdslimiet vermeld, alleen dat melders die na 55 uur nog niks hebben gehoord contact moeten opnemen met de informatiemanager.

Op vragen van *Mare* of dit stappenplan niet te omslachtig is om met acute situaties zoals datalekken om te gaan, zegt Van Overbeeke dat de universiteit het protocol opnieuw gaat evalueren. Ook zegt ze dat de ICT-afdeling van de universiteit een onderzoek heeft uitgevoerd naar andere Sharepoint- en Teamspagina’s die onbedoeld openstonden voor derden en dat er enkele zijn afgeschermd.

De betrokken medewerkers zijn hierover geïnformeerd. Het privacy office krijgt bovendien meer medewerkers om dergelijke risico’s in de gaten te kunnen houden.

Demonstratie van hoogleraren in Den Haag in januari 2011, tegen de bezuinigingen van het kabinet Rutte I. Foto Marc de Haan

Op 1 november stop ik, na bijna negen jaar, als *senior grant advisor* aan de oudste universiteit van Nederland. In die rol heb ik het voorrecht gehad om een groot aantal wetenschappers te mogen bijstaan in het opstellen van onderzoeksvoorstellen, en te helpen met het verkrijgen van de nodige onderzoeksgelden.

Ik heb altijd bijzonder genoten van mijn werk in Leiden, en vooral van de interactie met academici, maar kreeg de laatste jaren in toenemende mate de indruk dat het type onderzoek dat ik interessant vind (het zogenaamde *blue skies research*, dat voortkomt uit pure interesse, en niet gebonden is aan beleidsthema's) steeds minder wordt gewaardeerd (en ondersteund).

Ik heb me al vaker uitgelaten, zowel in *Mare* als op Twitter, over ontwikkelingen die dit ongebonden onderzoek bedreigen. De grootste bedreigingen komen uit Den Haag. De afgelopen decennia wordt er vanuit de politiek steeds meer ingezet op 'nut' en 'maatschappelijke waarde' van onderzoek. Universiteiten, zo wordt dan gezegd, worden gefinancierd met belastinggeld, en de maatschappij heeft er recht op dat het aan de academie verrichte onderzoek bijdraagt aan de samenleving. De suggestie is meestal dat de universiteit nog onvoldoende teruggeeft aan de maatschappij; daar moet wat aan worden gedaan!

Je hoeft niet heel lang na te denken om je te realiseren hoe absurd deze notie is. De basistaak van de universiteit is immers het opleiden van mensen die onafhankelijk en kritisch kunnen denken en analyseren: een basisbehoefte van elke goed functionerende democratie. Hoe dat vermogen tot analyseren wordt gekweekt – of dat nu aan de hand van zeer toegepast onderzoek is, of binnen een nicheveld als bijvoorbeeld (mijn eigen achtergrond) de oudheidkunde – doet er niet toe. Het resultaat is hetzelfde: kritische denkers.

Dat men daar in Den Haag willens en wetens aan voorbijgaat is nog wel begrijpelijk. Het wegzetten van onderzoeksvelden als 'linkse hobby's' is nu eenmaal een makkelijke manier om stemmen te winnen, en daarnaast kan men door het optuigen van monstrueuze programma's als de Nationale Wetenschaps Agenda (NWA) makkelijk geld doorsluizen naar, bijvoorbeeld, het midden- en kleinbedrijf, terwijl men pretendeert toch ook de wetenschap vooruit te helpen. Iedereen blij!

Dat universiteiten zo makkelijk meegaan in een dergelijk betoog is verbluffend: niet alleen is de onderliggende suggestie (dat de bovengenoemde kerntaak van de universiteit an sich niet volstaat als bestaansrecht) simpelweg onjuist, maar door het idee te stimuleren dat wetenschap altijd toepasbaar of aanschouwelijk moet worden gemaakt, suggereer je dat het iets is wat uiteindelijk iedereen kan snappen of gebruiken (*quod non*).

Wetenschapscommunicatie en het valoriseren van onderzoeksre-

sultaten kunnen de moeite waard zijn, maar behoren niet tot de kerntaak van de universiteit. Het is dan ook nogal pijnlijk om te zien dat men uitgerend deze thema's, onder de veelzeggende titel 'De Waarde van Wetenschap', heeft gekozen voor de laatste dies natalis. Verbazen doet het niet, want juist universiteitsbesturen zijn dol op grote programma's met 'de maatschappij' zoals de NWA. Het staat goed op de universitaire website, en men kan het eigen netwerk er vermoedelijk weer flink mee versterken. Maar onderzoekers zelf zijn er vrijwel nooit positief over: het regent klachten over onduidelijke procedures en een enorme hoeveelheid administratie (zelfs als je financiering krijgt toegekend), en uiteindelijk is er vaak weinig geld beschikbaar voor onderzoek zelf (drie miljoen klinkt als veel geld, tot je het moet verdelen over vijf of meer partners). Desalniettemin wordt er in toenemende mate ingezet op juist dit soort programma's en initiatieven.

Beleid aan de universiteit lijkt steeds meer een respons op verzoeken uit Den Haag, en vloeit niet voort uit de wensen en behoeften van onze wetenschappers. Dit laatste werd pijnlijk duidelijk op de heidag van de afdeling Strategie en Academische Zaken, toen op de vraag 'voor wie wij allen werken?' het overgrote deel der collegae 'Den Haag', 'het Ministerie', of – een kleiner groepje – 'het college van bestuur' antwoordde. Slechts weinigen (waaronder, gelukkig, velen van mijn 'eigen' eenheid Grant Development; een eenheid die inmiddels overigens flink leegloopt – ik ben niet de enige die stopt) gaven hier het correcte antwoord: de wetenschappelijke staf. Laat onderzoeksbeleid vooral aan de onderzoekers; die weten waar ze het over hebben.

Nu is het niet helemaal eerlijk om de schuld van de huidige, problematische koers van de academie puur bij bestuurders en politici te leggen. Wetenschappers zelf hebben zich, met hun constante en vaak gratuite geklaag, ook enorm makkelijk laten gebruiken. Zo hebben klachten over de willekeur bij aanstellings- en bevorderingsbeleid, hoe terecht ook, ertoe geleid dat partijen die helemaal niks met dat beleid te maken zouden moeten hebben – NWO bijvoorbeeld – aan de haal zijn gegaan met 'Erkennen en Waarderen'. De resultaten – nóg grotere willekeur in de beoordeling van subsidieaanvragen – waren te voorspellen (en komen inmiddels uit).

Ik heb al krankzinnige afwijzingsrapporten voorbij zien komen, en voorspel dat het alleen maar erger gaat worden. Ik heb de willekeur ook zelf mogen ervaren, toen ik een aanvraag indiende en van NWO te horen kreeg dat het gegeven dat ik nooit een (betaalde) academische positie heb gehad mijn aanvraag 'niet versterkt'. Je zou zeggen dat, juist bij Erkennen en Waarderen, een ander carrièrepad (zeker als iemand daarnaast ook heeft gepubliceerd, onderwezen en studenten heeft begeleid) zou worden gewaardeerd.

Intussen is er op de universiteit zelf weinig veranderd, behalve dan dat we nu misschien nog meer collegae aannemen die eigenlijk helemaal niet goed zijn in onderzoek, maar wel worden gewaardeerd door studenten (of dat hetzelfde is als een goed docent zijn, waag ik te betwijfelen), of gewoon, omdat we die nu eenmaal kennen of aardig vinden.

Niemand lijkt ooit te hebben overwogen dat het probleem niet zo zeer bij het aanstellingsbeleid lag, maar veel meer bij de implementatie daarvan: toezicht op wie waarvoor werd aangenomen of bevorderd was er niet of nauwelijks. Als er vanuit een bestuursbureau controle moet zijn, laat het dan juist op die punten wezen: personeelsbeleid en wervingsprocedures – niet waarop, hoe en met wie onderzoekers hun projecten moeten richten. Zorg ervoor dat helder is wie wat doet voor welk salaris én dat die afspraken worden nageleefd. Daarmee zouden veel frustraties van medewerkers worden opgelost, want nu is er heel vaak nauwelijks tot geen verschil tussen wat een UD, UHD of een hoogleraar doet. Of schaf al die posities af, en maak alles boven een UD een tijdelijke top-up, die wordt geëvalueerd en daarna pas verlengd. Zo'n systeem, met loon naar werken, zou ook het endemisch nepotisme binnen sommige velden tegengaan.

Er is, nog steeds, alle reden om trots te zijn op Leiden. Maar dat die trots, blijkens een recente enquête, steeds minder gedeeld wordt door de universitaire staf baart me grote zorgen. De universiteit heeft enorm veel te bieden: we hebben nog steeds fantastische wetenschappers, die spannend, en vaak ook aansprekend onderzoek doen. Daar zouden bestuurders op moeten inzetten: niet op de vraag of die resultaten aansluiten bij een bepaalde strategie. Draag die wetenschap uit, stimuleer debat en versterk de rol van Leiden als vrijplaats voor dissidente ideeën.

Bovenal, zorg dat beleidsmakers de werkvloer echt kennen: ik ben altijd een voorstander geweest van duale functies (deels onderzoek/onderwijs, en deels beleid/ondersteuning) als brug tussen beleid en praktijk. Maar als dat niet gaat, zorg er dan voor dat bestuurders lezingen, congressen en evenementen binnen de universiteit bezoeken, in plaats van dat men constant binnen eigen kring zit te leuteren. Neem een drankje in Barrera of L'Espérance, nodig passerende collegae uit dat ook te doen en praat met elkaar.

Luister naar onze wetenschappers, en niet slechts naar Den Haag, decanen of wetenschappelijk directeurs. Ik hoop van harte dat die wetenschappers snel weer aan de basis komen te staan van de universiteit, van haar beleid, en haar ambities.

Jorrit Kelder was senior grant advisor aan de Universiteit Leiden. Hij legt zich de komende jaren toe op onderzoek en het schrijven van een boek over de Griekse archeologie – een volstrekt nutteloos veld

Den Haag vraagt, wij draaien

Universitair beleid vloeit niet voort uit de wensen en behoeften van wetenschappers, maar beantwoordt steeds vaker verzoeken uit Den Haag, constateert **Jorrit Kelder**. 'Laat onderzoekers het bepalen, die weten waarover ze het hebben.'

Voor wie werken wij? Op die vraag antwoordde de meerderheid 'Den Haag', 'het ministerie', of 'het college van bestuur'

‘Als ik weer ben opgepakt halen mijn ouders me op’

Huis: Klikspanweg
Grootte: 12 m²
Huur: €180 incl.
Huisgenoten: 1

Waarom hangt er een flyer van Tata Steel op je muur?

‘Ik ben een klimaatactivist en ik deed voor het eerst mee met een actiekamp van Greenpeace. We overnachtten toen in een tentenkamp naast Tata Steel. ’s Avonds gingen we een rondje lopen en stonden er allemaal jongens flyers uit te delen, waarop stond dat we het terrein onmiddellijk moesten verlaten vanwege veiligheidsrisico’s. Tata Steel had allemaal jongens ingehuurd uit Brabant om briefjes uit te delen aan ons. Dat was heel grappig.’

Hoe ben je bij de klimaatprotesten belandt?

‘Binnen ons gezin was klimaat altijd al een thema. Van jongs af aan zijn wij bezig met wat wij eten en waar het vandaan komt. Klimaatverandering is een heel groot probleem. Ik ging met mijn broertje mee naar een blokkade van de A12. Ik had gelijk het idee: dit klopt. Mijn ouders zijn niet per se activisten die de deur uitgaan, maar zij komen mij wel ophalen als ik weer op het politiebureau zit.’

‘De eerste keer was heel eng en spannend. Ik wist niet waar ik aan toe was. Nu ben ik er wel aan gewend. De laatste tijd worden we vaak ook meteen vrijgelaten. De politie heeft nu een beetje schijt, omdat ze weten dat we terugkomen.’

‘We merken dat de politie linkse demonstranten irritant vindt, want de agenten gebruiken veel geweld. Ik was bij het protest van Pride Leiden en moest van de politie naar de andere kant van de weg. Dat lukte niet, want het was gewoon te druk om te lopen. Sommige agenten begonnen te slaan met hun wapenstokken. Ik kon geen kant op. Ze luisteren niet als ik praat en ook niet als ik schreeuw. Wat moet ik dan doen?’

Draag je daarom een hoodie en sjaal?

‘Ja. Ik neem nooit mijn ID-kaart mee naar protesten. Als ik word opgepakt met vijftig andere demonstranten zonder ID is het heel lastig om ons vast te houden. De legale procedure is dat ze dan voor iedereen een bed, een douche en eten moeten regelen. Dat kost ze heel veel moeite en geld, dus laten ze je meestal gaan zonder een aantekening. ‘De staat wordt gefinancierd door lobbyisten van vervuilende bedrijven. Zij zijn natuurlijk niet blij met linksextremistische demonstranten. Het is daarom beter dat men niet weet wie je bent. De schuilnaam Cees McCartney gebruik ik vaker: het is een combinatie van mijn favoriete Beatle en het personage uit *Flodder*.

‘Als iedereen zwart draagt en geen herkenbaar gezicht heeft, is het heel intimerend voor de politie en lastig om een onderscheid te maken tussen de demonstranten. Deze zogeheten *black bloc* werkt net als een kudde zebra’s, het roofdier heeft dan moeite om de prooi te identificeren.’

Je kamer is wel fleurig, met (een poster van) planten enzo.

‘Het moet hier wel fijn blijven. Ik heb behoefte aan een veilig thuis. Maar ik heb ook die Tata Steel-flyer en arrestatiekaartjes opgehangen omdat het mij pijn doet om te zien dat er zoveel mis is, omdat mensen rijk willen blijven. Elke keer als ik wakker word, zie ik dat ik er tenminste iets aan doe.’

DOOR LORENZO GERRITSEN
FOTO TACO VAN DER EB

COLUMN | MAIA DE QUAY

Inderdaad schat, de wereld is dus echt vet messed up enzo

Jongens en meiden, ik heb wat te melden, en om het voor (Leidse) studenten aantrekkelijker te maken, heb ik het (op aanraden van een briljante vriendin – shoutout naar Ruana) even in *Marie Claire*-termen gegoten: Want schat, de wereld is dus echt vet *messed up* enzo, maar het heeft niet zoveel zin om op de Insta-posts van een of andere random influencer te reageren dat je boos bent dat ze ‘stil’ zijn over oorlogen waar jij zelf eigenlijk ook de ballen van begrijpt.

Ja schat, sorry... ff *tough love* toch? Want schat, dit is *geen* complottheorie. Dit heet dus blijkbaar politieke economie? Het draait om systemen waarin we leven, waarin bizarre verschillen bestaan tussen

arm en rijk. Misschien valt het je wel eens op als je met je club op lustrumreis bent naar Nicaragua of op sabbatical in Kaapstad alleen maar rijke westerlingen tegenkomt?? Anyway schat, het gaat dus *pretty much* om hetzelfde systeem dat we ooit kolonialisme noemden waar mensen die we niet zien en ons niet boeien worden uitgebuit zodat wij lekker comfy op het terras een esma kunnen drinken.

Meeeeeid, ziek *fucked up* toch?!

Ja Jezus, vind ik nou ook.

Anyways, wist jij dus dat heel dat oneindige gedoe in het Midden-Oosten eigenlijk ook gewoon om de politieke en militaire aanwezigheid van de vs draait? Echt zo gestoord schat... ze noemen dat dus een proxy war blijkbaar.

Ja... iets waarbij ze dan geld verdienen aan grondstoffen ofzo, en o ja wapens ook. Jeeezus wat crazy schat. Maar goed, laten we even verder gaan waar we gebleven waren. Want weenie hoor, maar is het niet gewoon chiller voor jou en mij dat

de mening van Monica Geuze, Kim Kardashian of een willekeurige voetballer er effe een keertje *niet* toe doet als het gaat om dit soort dingen? Weet je meid, we zijn de generatie die zich non-stop voedt met @cestmopro, nepnieuws en deep-fakes, en ik ben er effe helemaal klaar mee, vooral als we elkaar de tent uit gaan vechten in fokking Insta-comments.

Dus luister meid, laat je favo influencers met rust, geef de gram even een break. Ga naar buiten, voel wat gras tussen je vingers, lees een boek of luister een lang interview van iemand die er misschien echt wat over kan zeggen en doneer twee tientjes aan Artsen Zonder Grenzen. Schat, eigenlijk komt het erop neer dat ik je vraag om gewoon eens even na te gaan denken over meer dan clickbait en nepnieuws. We verdienen beter dan dat, toch? Oké meid, ik vind je slim en geweldig, maar soms moeten we even hard zijn om te voorkomen dat we straks allemaal niet meer naar nieuws kunnen kijken dat niet op Insta of TikTok tot ons komt of dat langer duurt dan 90 seconden om te begrijpen. Anyways lieffie, genoeg over mij, hoe is ‘t met jou?

Maia de Quay studeert Rechten

We zijn de generatie die zich non-stop voedt met nepnieuws en ik ben er helemaal klaar mee